

28.06.2026

Приложение 1

ПРОЕКТ

Търговско-изложбен център на Република България в Болград

Бъдещето на българското население в Украйна зависи от всеки един от нас, украинските българи, бесарабци, така също и от нашите сънародници, живеещи в пределите на свободна България. С оглед своевременно решаване на възникналите проблеми, бихме искали да представим на Вашето внимание няколко предложения.

Смятаме, че Република България следва да бъде ангажирана в по-голяма степен с развитието на град Болград като културна столица на българите в Украйна. Понастоящем в Болград функционира гимназия, украинско средно училище с разширено, но не достатъчно като интензитет, преподаване на български език, литература, история и фолклор. Въпреки това, асимилационният процес напредва, особено по отношение на младите хора. По наше мнение, съхраняването на българската национална идентичност в Украйна изисква внимание и конкретни действия от страна на компетентните български институции. Не трябва да се правят илюзии, че българите извън държавата ще оцеляват вечно, оставени сами на себе си. Средствата, отделяни ежегодно по Програма на Министерски съвет за подпомагане на българските общности, организации и инициативи на българите в чужбина, са наистина значителни, но те не постигат своите най-важни цели по отношение на българите в Украйна – не създават увереност сред населението, че българските власти имат траен интерес за съхраняването на българската национална идентичност в Бесарабия и Южна Украйна.

Предлагаме на Вашето внимание план от няколко точки, с идеята в Болград и Одеска област да бъде изградена постоянна, трайна културно-образователна и икономическа инфраструктурна рамка като база за съхраняването и развитието на българската идентичност на нашето население.

I. Откриване на постоянен Търговско-изложбен център на Република България в Болград

На нас ни се струва изключително уместно създаването на партньорски начала в Болград на постоянен Търговско-изложбен център на Република България в Болград.

Изграждането на Търговско-изложбен център в град Болград би било в пълно съответствие със заложените цели в настоящата Програма за управление на Република България, точка 4.8.4, абзац 2: „Гарантиране на представителност на интересите на българските общности в обществено-политическия живот на страната. Подкрепа за изграждане на регионални бизнес форуми по света, за създаването и задълбочаването на връзки с България в икономически, търговски и инвестиционни приоритети;”.

Търговско-изложбения център, на принципа на самостоятелност, би могъл да извършва следните дейности:

1. Популяризиране на съвременни технологии и продукти на български производители на украинския пазар.
2. Съвместна дейност по преработка и реализация на местни земеделски суровини.

3. Съдействие за създаване на съвместни българо-украински предприятия, представителства в град Болград, Болградския район. Сътрудничество с Украинската търговско-промишлена палата на местно ниво.

4. Пряко участие в постоянен туристически обмен между страните чрез изграждане на устойчива логистична инфраструктура, включително и чрез речни плавателни съдове между град Русе (Република България) и град Измаил (Украйна).

5. Активно участие в организирането на много печеливши масови туристически събития, церемонии и др). Търговско-изложбен център на Република България в Болград би могъл да се превърне в организационна и бизнес основа за сътрудничество.

Основното условие за постигане на положителен ефект по този въпрос е постоянното присъствие на тази бизнес структура в Болград. За нас е най-продуктивно да реализираме такъв проект с участието на бизнесмени от България и администрацията на град Болград, въз основа на потенциала, заложен в законодателството на Украйна „За публично-частното партньорство“.

С цел по-добра координация на дейностите на Търговско-изложбения център на Република България в Болград, би било целесъобразно периодичното изпращане на официални български представители от страна на Централите на Министерството на външните работи (МВНР) и Министерството на икономиката и индустрията (МИИ).

II. Активизиране на дейността на Областния център за българска култура в град Болград.

Понастоящем в Болград функционира Областен център за българска култура (ОЦБК). Тази институция е натоварена с важни функции по съхраняването на българската национална идентичност и ние като българи се радваме, че ОЦБК съществува. За съжаление финансирането е недостатъчно, един път в годината, по Програмата на Министерски съвет за подпомагане на българските общности, организации и инициативи на българите в чужбина, на отделни проекти, не би могло да създаде стабилна среда за функционирането на ОЦБК. На практика, Областния център за българска култура и неговите всеотдайни служители не могат да получат никакво финансиране по тези проекти.

В миналото в град Болград са функционирали българска печатница, български драматичен театър, издавани са български учебници, вестници и книги. Днес това е само далечен спомен.

Във връзка с горното, предлагаме експерти от Министерството на образованието и науката на Република България и от Министерството на външните работи на Република България да посетят Българския културен център в Болград, с цел изготвяне и финансиране на Пътна карта за активизиране дейността на Центъра. **Все още е възможно с малко финансиране днес да бъдат спасени огромните резултатите от труда на много поколения българи в миналото.**

III. Развитие на сътрудничеството между район Болград на Одеска област и други, населени с етнически българи райони на Украйна със заинтересовани български общини в областта на икономиката, образованието, културата и спорта.

По наши сведения в съседна Румъния, през 2018 г. е встъпил в сила Закон за финансиране на проекти, предложени от местните власти в Република Молдова и Украйна. Местните публични власти в Румъния могат да сключват споразумения за побратимяване с местни публични власти в Молдова и Украйна за изпълнение и финансиране на индивидуални инвестиционни цели на административно-териториалните единици на Република Молдова и Украйна, общи програми за култура, спортни, младежки и образователни стажове, обучение и други мерки.

IV. Действия за възраждане на българския дух сред гагаузите в Украйна и Молдова, с оглед тяхното приобщаване към българската кауза.

Както е известно, част от българите в Бесарабия, известни като гагаузи, изселници от Варна и Добруджа, вече са загубили своята българска национална идентичност. По наша преценка, щетите по отношение на бългаското национално самоопределение сред част гагаузката общност не са необратими. Българският дух сред тези наши сънародници би могъл да бъде възроден, но за целта е необходима упорита и всеотдайна работа от страна на българските институции. За съжаление, такава

работа не се води и това искрено ни безпокои. По наши наблюдения, не се поддържат дори формални контакти с представители на гагаузката общност в Украйна. Ние, българите от Украйна, разглеждаме гагаузите като интегрална част от нашата общност. Смятаме, че тези наши сънародници гагаузи заслужават повече внимание и грижа от българските институции, много повече от формалното право да получат български паспорт и да гласуват на български избори – нещо, което не ги превръща автоматично в българи по дух.

Надяваме се на добро сътрудничество, с цел запазването на българската национална идентичност и развитието на икономиката в Болградски район. Убедени сме, че нашите предложения заслужават Вашето внимание, както и вниманието на компетентните български институции, така и Болградската държавна администрация. Надяваме се, че събития които са случали в Украйна в началото на 2022 година скоро ще приключат. Сътрудничество необходимо, между Болградски район на Одеска област и други, населени с етнически българи райони на Украйна със заинтересовани български общини в областта на икономиката, образованието, културата и спорта.

С уважение,

Председател на дружеството

Димитър Кружков